

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. || Lvdovici || De Ponte Vallis-||Oletani, È Societate ||
Jesv Theologi.|| De || Christiani hominis || Perfectione In
Qvo-||libet eius Vitæ genere.|| Tomi Qvatvor.||**

Quorum argumenta ex S. Rvth Historia præcipué desumpta

Puente, Luis de la

Coloniæ Agrippinæ, 1625

Cap. IX. Dei prouidentia in distribuendis diuitijs & paupertate, eiusque per
vtrasque consolatio & perfectio, & ratio eam consequendi pro diuitibus &
pauperibus.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39637

PRÆTEREA aliquæ mutationes ad varia loca eueniunt, per captiuitatem, exilia, bella, fames, pestes, aut persecutiones, & varia alia infortunia: aliæ verò mutationes eueniunt à Regibus & Principibus, aut Prælati Ecclesiæ & Religionum, mittentibus suos subditos ad diuersas prouincias, ad varia officia & ministeria in earundem vtilitatem exercenda; aut ob alios sanctos fines: & aliæ denique veniunt à proprijs propensionibus, ac honestis hominum desiderijs, quibus mouentur ad huiusmodi mutationes: quemadmodum illi, qui ex sua patria exeunt occasione studiorum, militiæ, mercaturæ, & aliorum variorum negotiorum. Quocumque autem modo eueniant, dirigit prouidentia diuina ad effectus admirandos in bonum electorum: qui fiduciam suam in Deo reponentes, tradunt se sanctæ ipsius voluntati, & ordinationi: cui qui resistunt, contrariam tenentes viam, grauissima expectantur damna: quemadmodum fuse ostendemus varijs exemplis in Tractatu de Statu religioso: in quo magis splendet prouidentia diuina circa huiusmodi immutationes: & ibidè licebit sæcularibus videre partem, quæ circa huiusmodi mutationes ad ipsos spectat.

CAPVT IX.

DEI PROVIDENTIA IN DISTRIBVENDIS
*diuitijs & paupertate, eiusque per utrasq; consolatio
 & perfectio & ratio eam consequendi
 pro diuitibus & pauperibus.*

STVPENDÆ sunt diuinæ sapientiæ ac prouidentiae consilia, non solum in distributione *diuitiarum & paupertatis* inter suos electos; sed multò adhuc ampliùs in eisdem ad eundem sanctitatis portum deducendis, per diuitias, & paupertatem; quæ sunt tamen inter se aded diuersæ, & in aliquibus effectibus valdè contrariæ. Nolo hæere in referendis secretis & arcanis Dei in hanc sortium distributione, siue illæ per *hereditatem* habeantur, siue propria *industria*: cum plurima sint de his in præcedentibus capitibus indicata, & experientia nos doceat: aliquos natos pauperes, etiamsi magnam adhibeant diligentiam, nunquam fieri diuites: quia Sapiens ait: *a opes faciunt sibi pennas quasi Aquilæ, & mira pernicitate volant in calum*, ita fugiunt ab eis, consilijs illorum, tanquam sal in aqua, per vias de quibus ipsi minimè cogitant, dissolutis. Alijs exigua adhibita indu-

2.
Necessitate.3.
Missionæ.4.
Voluntate.

Omnia propter electos.

Per contraria ad eundem finem deducit Deus.

c. postum est exempli iacob & Laban.
a Prou. 23.5.

Varia
hominum
fortes.

b Luc. 16.
20. 2.

Lazarus &
Abraham
eundē por-
tum in-
gressi.

Lib. 16. Mo-
ral. c. 17.

Diues in
caelo & in
inferno.

1.
Serm. 1. in
Vigil. Nati-
uit.
Olim sinus
Abrahae,
nunc Chri-
sti.

2.
a Matt. 5. 3.

stria diuitia affluunt; & vix expanso reti fera in illud incidunt. Aliqui ex diuitibus parentibus nati, veniunt in magnam paupertatem, & amittunt hereditatem suam: non scientes unde hæc illis infelicitas. Alij conseruant & augent amplum suum patrimonium, quacunque adhibita industria: quod totum non casu euenit, sed dispositione caelesti. Sed maiorem adfert admirationem, quod DEVS per vias aded in specie repugnantes: quales sunt paupertas cum suis miserijs & calamitatibus; & diuitia cum suis commoditatibus & solatijs; faciat suos electos sanctos & perfectos. Quis non miretur pauperem illum b Lazarum visceribus plenum, ad quæ lingenæ canes accesserunt, aded ab dominibus desertum, vt desideranti vel micæ panis, quibus familiae subueniret, nullus esset qui daret, etiamsi in conspectum veniret cuiusdam diuitis, qui epulabatur quotidie splendide. Sed pauper hic ascendens per hanc paupertatis viam ad magnam sanctitatem, cum mortuus esset, portatus fuit ab Angelis ad locum quietis, vbi erat alius, qui in mundo fuerat valde diues, potens, ac opulentus, Patriarcha scilicet Abraham, qui hac via, aded in exterioribus ab altera diuersa, ascendit ad perfectionem aded sublimem, vt (quod Sanctus Gregorius perpendit) locus huius quietis accepit appellationem ab ipso diuite, & vocatus fuerit sinus Abraham, in quem pauper est ingressus, vt quiete & solatio fruereetur. vt diuites hinc suam timeant damnationem, videntes Epulonem illum diuitem, qui non fuit Lazaro compassus: inde verò animentur ad sanctitatem procurandam, aspicientes illam, quam habuit diues Abraham, quæ prælata fuit sanctitati pauperis.

§. 1. Paupertatis fors.

NEC TAMEN est cur pauperes tristentur, quod sinus Abraham diuitis requies sit & solatium Lazari: nam in lege Euangelica murata est & meliorata compellatio nostri solatijs, postquam DEI filius, qui est in sinu aterni sui Patris, videns (vt Sanctus Bernhardus ait) paupertatem in terra valde esse abiectam, voluit illam nobilitare, faciendo se ipsum pauperem & mendicum; & suscipiendo miserias Lazari; vt in sinu suo exciperet omnes, qui eius paupertatem æmularentur: quo facto pauperum fors ed plus honoris accepit, quod gloriosior est imitatio CHRISTI veri DEI, quam Abrahami eius serui. Et vt illos magis excitet ad sortem suam iudicandam felicem, semper ipse gloriatus in hoc est, quod pauperum causa faueret, supplens defectum diuitiarum temporalium magna abundantia spiritualium: ideoque suam prædicationem auspiciatus est dicens: a beatos esse pauperes, modo spirituales essent; & ex necessitate, vt dicitur, facerent virtutem;

& æque

& æquè libenter hanc sortem acceptarent, atque si propria spontè illam elegissent. Et huic paupertati promisit regnum Cælorum: faciens illam instrumentum & medium ad consequendum *regnum Dei, quod est iustitia, pax, & gaudium in Spiritu sancto*, cum omnium virtutum thesauris, certoq; pignore, quod præmium sit accepturus regnum æternum.

Et quamvis hæc duæ rationes sufficiant, vt maxima cum voluptate quietus sis & cõtentus cum tua sorte, si sis pauper: audi tamè alias duas, quæ omninò explebunt sinus tuos lætitiâ. *Prima* est, vt firmissimè credas; paupertatem non casu aliquo euenisse, sed ordinatione ac voluntate cælestis tui Patris: quam meritò debes omnibus tuis votis ac desiderijs præferre: magnam in eo tuam consolationem ponendo, quòd sis pauper, propterea quòd ille talè te esse velit, & sic conformes voluntatè tuam cum diuina; in qua (vt dixit Dauid) *est vita, honor, solatium, veraque felicitas temporalis & æterna: & tunc erit verè diues, tùm hanc habueris voluntatè adeò diuinæ conformem*. Nam (vt S. Gregorius ait) nihil est diuiter bono adeò diuinæ conformem. Nam (vt S. Gregorius ait) nihil est diuiter bona voluntate, cum qua veniunt omnia bona, quæ animas diuites faciunt. Et propterea dixit Sapiens; *est quasi diues, cum nihil habent*; quia ita est adeò contentus, atque si plurima haberet. & hæc sunt summæ diuitiæ, iuxta illud Augustini: *si diues censetur, qui multum auri habet in cista: non erit diues, qui Deum ipsum habet in anima* & quamvis paupertas euenit tibi ex malitiâ Dæmonis aut hostium tuorum, quemadmodum S. Iob; & quamvis sit pœna tuorum peccatorum, semper debes altiorem finem agnoscere diuinæ prouidentia: & hanc pœnam amplecti, propterea quòd ipse eam velit, ac statuatur: dicens cum eodem S. Iob: *d Dominus dedit Dominus abstulit: su nomen Domini benedictum*. Satis mihi est, ipsum voluisse, me esse pauperem, vt id ego, & bonum meum iudicem, & sim contentus cum eo.

AD HANC ipsam rationem magis corroborandam, aliam subijcies, qua tibi persuadeas, Deum tibi dedisse paupertatem, non propterea solum, quòd velit, & ita vniuersali totius mundi ordini conueniat, alios esse pauperes, alios diuites in eo: sed nominatim, quòd tibi ipsi id magis expediat ad tuam salutem; & medium sit quo maiorem in omnibus virtutibus perfectionem consequaris. Altissima enim sua sapientia prouidit, viam & sortem diuitiarum tibi futuram periculosam, propter occasiones incidendi in innumera peccata, quas illa fors frequentes offert. Quare ex amore, quo te prosequitur, voluit, te per angustam paupertatis semitam deducere: quæ tibi erit securior, si lubens effectus eos amplectaris, qui illam comitantur: gaudens scilicet quòd tanquam pauper alteri seruiens, panè tuum cum labore tuo lucreris; & reliqua ministreria præstes, ferasque alias misere-

Pauperum
exaltatio.

b Rom. 14.
17.

3.
Paupertas
sua Dei vo-
luntas est.

b Psal. 29:6.

Homil. 5. in
Euangel.

c Prou. 13:7.

d Iob. 1. 21.

4.
Deus amor
suis se fecit
pauperem.

cPsal. 87. 10

Conandum
sed cum re-
gatione.

5.

cPsal. 37. 21.

cTob. 4. 23.

Pauperum
amicus
Dei.Tract. 2.
c. 10.
In Regula.
c. de Pau-
perato.Lazarus con-
solatio a.
terna.

rias, quæ pauperes ipsos sequuntur: sic enim paupertatem amplexus est Dominus ille, qui dixit: *e pauper sum ego, & in laboribus à iuuentute mea*: cum autem fui *e exaltatus*, statim fui *humiliatus & conturbatus*. Non tamen contra eiusdem prouidentia diuinæ ordinem erit, si in bonum & sanctum finem per media licita, & moderatione conueniente, aliqua temporalia bona tibi procures. Sed tunc etiam debes esse contentus & pacatus, quocumque industria tuæ exitu; accipiendo illum tanquam signum voluntatis & prouidentia Dei, ad maiorem tuam utilitatem; collocando fiduciam tuam in paterna ipsius Dei prouidentia: qui uoluit & constituit, esse aliquos pauperes, ut in eis suauitatem ostenderet, & efficacitatem suæ gubernationis; prospiciendo eorum necessitatibus; & ingentia bona ex eorum miserijs educendo. ô paupertas suprema: quam te pauperes diligenter, si tuum protectorem, Deum esse agnoscerent, *f Pauper & inops* (ait Dauid) *laudabunt nomen tuum Domine*; nam à molestis curis, quas diuitia adferunt, expe diti, sentiunt in se & experiuntur Dei prouidentiam, in reparandis ipsorum necessitatibus: & sic laudes multiplicant, & in virtutum feruore crescunt: *g noli timere* (dicebat Tobias filio suo) *pauperem quidē uitam gerimus, sed multa bona habebimus, si timuerimus Deū, & recesserimus ab omni peccato, & fecerimus bene*. Si magnū aliquem amicum haberes ditissimum, non te affligeret multum, quod te pauperē cerneret; propter spem magnam, quod is, intelligens tuam paupertatem, tibi subueniret. Si igitur *Deum amicum* habes, cuius sunt omnes mundi diuitia; cur te ita angit, quod sis pauper; nam sine dubio prospiciet tibi, si ita expedit; idque faciet uis, quas tu minime cogitas, quemadmodum in priori Tomo diximus, adhibito exemplo duarum pauperum *Ruth & Noemi*, quod si permiserit, te pati ac premi; noli tamen angī; si illum tecum habeas: nam (ut S. Hieronymus ait) *assatum diues est, qui cum Christo pauper est*. Quod si dicas, Lazarum obiisse desertū ab hominibus: at propterea protectus fuit ab Angelis: nec vnquam *diues* ille epulo & aarus tantum cordis solatium cum suis omnibus diuitijs, ac delicijs habuit; ac ipse *Lazarus* cum suis vlceribus & miserijs. Et per totam æternitatem sortes illorum erunt ita commutate, ut diues in æternis tormentis crucietur, pauper uero æternis gaudijs fruatur.

§. 2. Sors diuitiarum.

SI DIUITIARVM sors tibi obtigit, quæ magni in mundo fit; sed simul scupis esse perfectus, non debes tuum solatium collocare in maiori honore, utilitate, aut delicijs, quas hæc sors secum tibi adfert: sed in eo, quod Dominus noster paterna sua prouidentia illam sit tibi largitus; ita ut, si paupertatis sortem dare uoluisset, libenter eam fuisses accepturus. Et, si in

futurum

futuram id statueret voluerit, his paratus voluntatem tuam illius voluntati subijcere; summam diuitias reputando quod eam habeas sortem, quam Deus tibi dederit, qualiscunque illa fuerit. Quod si hunc animum ac dispositionem habes, simul etiam credere potes, supremam caelestis tui Patris providentiam, voluisse te per hanc sortem & viam diuitiarum deducere: eod quod praeviderit, eas fore aptum medium tuae salutis; teque illis versusurum eo modo, quem ipse suggereret, suaque gratia te ad id iuaret. Et in hunc solum finem gaudere debes, quod temporales habeas diuitias: ut per eas possis spirituales & aeternas comparare: & paratus esse ad eas distribuendas, aut aliter deferendas, quando cunque id opus fuerit ad placendum Deo, & animam tuam saluandam. Et hac ratione illas coniunges cum *h. paupertate spiritus, erisque beatus*; & partem habebis in *regno caelorum*, quod est pauperibus **promissum**. Et quamuis in hac sorte non imiteris corporalem ipsius Saluatoris paupertatem; poteris eam in affectu imitari, attribuens demissam hanc tuam sortem tuę imbecillitati cui annuens ipse Dominus, noluit sortem paupertatis tibi dare, ne forte damna subires inuitae paupertatis, quę semper est cupida. Præterea attendendum tibi est, quod *Deus* (ut dixit Iob) *potentes non abiicit, cum ipse sit potens*; & similiter cum sit ipse diues, non abiicit diuites. Et (ut ait S. Gregorius) *non est census in crimine sed affectus*: hoc est, non est culpa, bona fortunae habere, quae Deus creauit & distribuit; sed culpa est deprauatus affectus, quo illa possidentur: quem si mortifices, & bene diuitijs vtaris, eris Deo ipsi similis, qui aequę sanctus est ac diues: licet maxima ipsius diuitiae sint spirituales, ac caelestes, quibus cupit suos electos dirare. Ex quo prouenit, ut cum ex prouidentia speciali terrenas eis tribuit diuitias: in eum id finem faciat, ut per eas illi caelestes consequantur: quas par est, in potiori & primo loco ponere, utpote maioris valoris & pretij. Illud enim est inter iustos & peccatores, & inter eos, qui saluantur, & qui damnantur, discrimen: quod peccatoribus dat etiam *Deus* temporales diuitias; sed eas illi tantum faciunt, ut spiritualibus & aeternis praeponant: quemadmodum (ut perpendit Sanctus Bernardus) significauit Patriarcha Isaac cum propheticis spiritu filii Iacob & Esau benediceret: eis enim est verbis usus, sed in uerso ordine, nam cum benedixit Iacob, dixit: *Et det tibi Deus de rore caeli, & de pinguedine terra*; benedicens autem Esau dixit: *in pinguedine terra, & in rore caeli desuper erit benedictio tua*: qua varietate significauit, *DEVM* Dominum nostrum, etsi benedicat electis per Iacob significatis, & reprobis per Esau, offerens illis utraq; diuitias: at illi non eodem modo benedictionem accipiunt: nam *electi* ita diuine prouidentiae ordinem sequuntur ut ab eo non recedant, sed primo loco benedictionem collocent in bonis *caelestibus*, & spiritualibus diuitijs: tanquam additamentum autem temporales accipiunt.

Diues si re-
signatus &
bene utatur
sua sorte.

2.

Finis diui-
tiarum.
h. Mast. 5.3.

3.

Paupertas
spiritus.

4.

Iob. 3.5.

Lib. 10. Mo-
ral. c. 17.
Deus san-
ctus & diues.

Terrenas
sunt propter
caelestia.

Serm. 13.
paruorum.

k Gen. 27.
28.39.

*Iusti cele-
stes impij
terrenas eli-
gunt diui-
tias.*

5.
*Diuis sanctus est mi-
raculum.
I Eccl. 31.*

1.
*Diuitias
possessas
contemnere
difficile.*

in 1. Cor. 7.
30.

2.

non magni facientes, quod multa illæ sint, aut pauca: non enim seruiunt Deo, vt has ab illo obtineant; nec ab eius obsequio desistent, propterea quod auferat; nec in eo solatium suum & quietem ponunt, quod sint diuites; nec illud amittent, aut tristabuntur, quod sint pauperes: modò placeant Deo, & cælestia dona accipiant: At *reprobi*, sicut Esau, diuinæ providentiæ ordinem immutant: ac præcipuè respiciunt bona ipsa *terrena*, non magni facientes cælestia; nec virtutes, nisi quatenus illa apprehendunt tanquã media, vt voti compotes euadant: & sic facillè vtraque amittunt: quia laxant cupiditatibus habenas, & cum morte expirant omnes eorum felicitates.

Hinc licet ascendere ad finem altiore, quem magnus DEVS noster respicit, cum statuit aliquos ex suis *electis* esse *diuites*, vt omnipotentiam & immensam Sapienciam suam manifestet; coniungendo vitæ sanctitatem, & virtutum præstantiam cum possessione diuitiarum; & temporales diuitias cum spiritualibus: quod & rarum est, & valdè admirandũ, vt pulchrè significauit Sapiens, cum dixit: *I Beatus diuis, qui inuentus est sine macula, & qui post aurum non abiit, nec sperauit in pecunia, & thesauris. Quis est hic, & laudabimus eum: facit enim mirabilia in vita sua.* quod est dicere: beatus ille vir est, qui diuitijs abundans, non est maculatus aliquã culpã ex eorum occasione: quia verè talis cupiditatem earum coërcuit, & mortificauit: siquidem nec eius cor abiit post aurum, nimium illud amando; nec fiduciam suam magis in eo posuit, quàm si illud non haberet. At quis ad eò erit perfectus, vt ad tantam mortificationem perveniat, tantamque felicitatem obtineat? rarum certè erit, vel inter multos diuites vnum talem inuenire: sed qui inuenietur, singulari laude dignus erit: nam à diuina gratia præuentus & adiutus, verè fecit rara & mirabilia in vita sua. Quor verò, & qualia hæc erunt? idem Sapiens *tria* ponit valde præstantia, in quibus suprema diuitum perfectio consistit.

Primum est, quod vincat vincentem, & triumphantem de mortalibus, non diligendo, nec æstimando aurum, quod illi ad eò diligunt, & tanti faciunt: ex cuius cupiditate, & possessione, multi se eius obsequio subiiciunt, & tanquam Deum suum adorant: & quamuis dicamus, facile esse pecuniam contemnere, cum non habetur; nec curare diuitias, cum non possidentur: difficillimum tamen est, eas habere, & contemnere; possidere, & nihili facere: iuxta illud Apostoli, *in qui emunt tanquam non possidentes sint*: quia quod emunt, affectu quodam possident ad eò libero, & ab omni cupiditate expedito, atque si non essent eius Domini.

Et hinc *secundum* oritur mirabile, quod est, ad eò generosum habere cor, vt non propter diuitias euascat, nec fiduciam suam magis in eis ponat, quàm si illas non haberet. Neque enim mirum est, quod pauper sit hu-

milis,

milis, nec exiguis suis facultatibus fidat: rarum tamen est, ac mirum, quod diues non sit superbus, arrogans, sibi que ac diuitijs confidens: ac propterea Apostolus discipulum suum Timotheum monet, dicens: *n diuitibus hu- us facili praecepe, non sublimè sapere, nec sperare in incerto diuitiarum;* quae tam sunt inconstantes. Hæc duo mirabilia sunt quasi lapis Lydius ad digno- scendam perfectam diuitis virtutem: de quo mox subiicit Sapiens: *o qui probatus est, & examinatus in p conflatario argenti, & in fornace auri, & perfectus inuentus est. Qui potuit transgredi legem Dei, & non est transgressus;* & cum posset propter diuitias *facere mala, non fecit:* sed auxilio diuino adiutus, fu- nosos cupiditatis suæ impetus retudit, ac vicit. Estq; magnū signū, quod Charitas sit in ipso valde perfecta: nam, vt S. August. dixit: Charitatis per- fectio est, omni cupiditate carere. Et quoniā *p nemo potest duobus Dominis seruire, nec Deo & Mammona:* qui omninō mammonā & pecuniam contem- nit, satis ostendit, se Deum accepisse pro vnico suo Domino.

ET HINC prouenit tertium mirabile tanquam effectus reliquorum, cum scilicet diues non satis sibi esse existimat, diuitijs non abuti, cum pos- set sed eisdem vtitur optimè in utilitatem multorum: dando scilicet libe- raliter amicis; mutuando indigentibus, absque spe lucri; & subuenien- do ex misericordia pauperibus: aded se liberalem in hoc ostendendo, vt *elemosynas illius enarret omnis Ecclesia sanctorum,* laudando eius pieta- tem, & liberalitatem in eis, & ipsemet Deus illum laudabit, *eritq; illi ex eo gloria aeterna, & stabiliet ac confirmabit bona illius,* & diuitias: eò quod tam pie & bene eas expendat, ac demū aternā gloriā illum remunerabit.

INTER hos diuites aded excellentes eminent præcipuè aliqui, quos Do- minus speciali sua providētia eligit, vt Officio fungatur maiorum ipsius E- leemosynariorum, eum in modum, quo Reges & Principes solent *elemo- synarios suos maiores* habere, quibus partem aliquam suorum reddituum tradunt in pauperes, iuxta directionem sibi traditam distribuendam. Ita etiam Rex caelestis habere vult suos eleemosynarios maiores in hoc mun- do, quibus ex immenso suo patrimonio magnas confert diuitias, vt ipsius nomine eas pauperibus distribuant: suggeritq; illis speciales inspirationes, quibus adhæc misericordiæ opera præstanda afficiantur, sentientes etiam magnam consolationem & oblectationem, dum ea exercent. Et in eundem finem remouet omnia impedimēta, quæ esse possent: nam si coniugati sūt, non dat illis proles, aut si dedit, eas aufert, vt sic pauperes faciāt heredes. A- liis aufert nepotes, in quos ipsorum bona effluebant. Alios conuicit in ali- quas angustias, vt earum remedium, profusioribus eleemosynis quærāt. Et q; maximū est, aufert illis nimi ad pecuniā affectū; faciens, eos in se ipsis experiri veritatē illius promissionis: *q date & dabitur vobis; & illius sentētia;*

Diues ferè
superbus.
n. Tim. 6.
17.

o Ecd 31. 10
p Prou. 27.
21.

Lib. 83. 99.
q. 36.
p Mat. 6. 24

3.
Diuitis be-
nè uti pau-
corum est.

4.
Elemosy-
narij maio-
res Dei.

q Luc. 6. 38.

1 *Prov.* 19. 17.*Torres in
sua Philo-
sophia mo-
rali l. 2 c. 12.**Sancti Ele-
mosynary.**Diuites pij
hospitalia
Pauperum.*1 *Ecc.* 31. 11.*Tract.* 3. c. 12.2 *Ecc.* 31. 8.b *Luc.* 18. 14.

*generatur Domino, qui miseretur pauperis: quò enim ipsi sunt in faciendis eleemosynis profusiores: eò Deus est liberalior in largiendis illis pluribus diuitijs. ita vt sancti à quadã contentione agere videantur cum Deo sito: dantes pro ipsius amore quod habent; & ab eodem plura recipientes. Quemadmodum experti sunt duo insignes eleemosynarij *Tiberius secundus Constantinopolitanus Caesar, & S. Ioannes Patriarcha Alexandrinus*, qui cum cogitarent Deum vincere in ijs, quæ ipsius amore pauperibus largiebantur: aduertebant se plane victos à Deo, quòd multò plura acciperent. nec mirum est quòd Deus in hoc conflictu superior euadat: nam cum ipse meritis, qui eleemosynam accipit in paupere, aduertit se quodammodo obligari, vt eleemosynam accipit in paupere, aduertit se quodammodo obligari, vt eleemosynam sibi facienti, multò plura reddat. Et quoniam eum fecit suam eleemosynarium, multa illi dat, quæ ipsius nomine in egenos distribuat.*

Hinc FIT vt domus & facultates temporales horum diuitum sint instar *hospitales* cuiusdam, in quo infirmi curantur; *hospitii*, in quo recipiuntur peregrini; *mensa*, in qua saturantur esurientes; *officina* in qua nudi vestiuntur; *thesauri*, ex quo vincti liberantur; *redemptionis captiuorum*; mortuorum *sepulchri*; & animarum defunctorum *solati*. Et quoniam omnibus bene faciunt, locum habet in illis, quòd Sapiens dixit: *eleemosynas illius enarrabit omnis Ecclesia sanctorum*: quæ autè Ecclesia hæc est, nisi *templa*, quæ ædificant & exornant; *monasteria & hospitalia*, quæ fundant; *Religiosi*, quos alunt; *Viua & Orphan*, ac *populi*, quibus prospiciunt; *infirmi*, quos visitant, & quibus tene-re indulgent; *nudi*, quos vestiunt; *esurientes*, quos satiant; & omnes egeni, quibus iuueniunt: domus enim & fortuna eorum est quasi *sinus Abrahæ* in terra, vbi omnes pauperes suam inueniunt requiem, quibus excellenti illo modo fauent, quem in primo Tomo posuimus, ex ijs quæ fecerat Booz, erga RUTH in eius calamitatibus.

§. 3. *Timor & Fiducia diuitum.*

NECESSA autem hic est, nauis huic diuitum tot diuitijs onerata, & prospero earum vsu feliciter nauiganti *faburram* addere: ne in ea nauigatione pereat. Nam fortè propterea Sapiens, cum diuitis virtutes narraret, dixit: *quis est hic & laudabimus eum*: significans, valde paucos esse, qui perfecti euadant, ita vt neque pauper cupiat esse diues, tantum sibi tribuens, vt velit vnus esse illorum paucorum; nec diues se putet esse tutum; cogitans quod possit esse perfectus: cum magnæ sint superandæ difficultates, vt talis euadat. quemadmodum dixit ipse Saluator, occasione cuiusdam adolescentis, qui se iustum reputabat: *quàm difficile, qui pecunias habens, in regnũ Dei intrabit*: discipulus autè obitu pescatoribus seueritate illius sententiæ, dixit: *c silioli, quàm difficile est, confidentes in pecuniis in regnum Dei*

m. r. 0111

intrare: *facilius est camelum per foramen acus transire, quam divitem intrare in regnum Dei.* Consolentur itaque se ipsos pauperes, quod se videant ab his periculis remotos: tremant vero *divites* quod se videant in illis immerfos. Nam (vt S. Gregorius ait) ex sententia Saluatoris rarissimum est: quod qui multum auri possident, ad aeternam perveniant requiem.

SED. NE quis *dissidat*, se posse consequi excellentias praedictas, & per diuitias pervenire in regnum Dei, adiecit Christus Dominus noster. d *qua impossibilia sunt apud homines, possibilia sunt apud Deum.* Quod scilicet *natura* efficere non potest, potest *mea gratia*, estque facile omnipotentiae meae quando illam ego adhibeo. Ego possum efficere, vt camelus transeat facile per foramen acus, & diues ingrediatur in caelum per portam valde angustam. Nec sine causa *cameli* meminit, qui (vt idem S. Gregorius advertit) in aliquo est similis animalibus quae in lege veteri habebantur immunda: eod quod *non dividat unguulam*, & in aliquo similis est illis, quae erant munda, eod quod *ruminet*: sic enim significare voluit, diuitiarum possessionem aliquid habere huius *mundi*, & aliquid de *Deo*, aliquid quo *diuiditur* ab observatione legis divinae, & aliquid quod *inuare* potest ad eius observationem. Ex altera enim parte talis possessio praebet occasionem multorum *peccatorum*, ex altera vero occasio potest esse magnorum *bonorum*, si operam dederis, vt interior affectus per *ungulam* pedis significatus, non omnino adhaereat bonis terrenis. sed *diuisus* sit, vt pattem suam det corpori, & animae quoque suam: ac simul tanquam animal *ruminans*, mediteris *rumines* que *pericula*, in quibus versaris, vt ea possis euadere, & *bona*, quae praestare poteris, vt in eis exercendis sis diligens, & *praemia* quae consequi poteris: vt ad ea adspires & contendas. Quod si his considerationibus te instar Cameli humiliaueris, ad suscipiendum onus divinae legis cum firmo proposito intrandi per angustam eius observationis portam, etiam si ad id opus esset exuere omnes diuitias quas habes, magnam poteris fiduciam habere, quod transibis per angustum acus foramen, ac porro etiam in gloriam introibis. Hoc amplius exposuit S. Theodoretus, dicens: quod verbum *Camelus* Graecae significet *rudentem*, cui naui anchora est alligata, ob *similitudinem*, quam habet cum hoc animali, qui per acus foramen transire poterit, si dissoluatur in fila subtilia. Ita diuites, qui ob suas diuitias *anchoram* suae spei in terra posuerat, poterit in gloriam intrare, & excellenter consequi perfectionem Christianam, si telam inordinatarum affectionum suarum retexat; diuitiasque tuas dissoluat distribuendo eas pauperibus, vt anchoram spei suae iaciat in caelum, iuxta Saluatoris consilium dicentis: *facite vobis amicos de mammona iniquitatis, ut quem defeceritis, recipiant vos in aeterna tabernacula.* Ac proinde, cum idem Dominus dixit: *diuites difficile intraturi sunt in eadem tabernacula*, locutus est

Quis diues
saurus

Lib. 4. Moral. c. 30.

d. Mar. 10. 2.
Luc. 18. 27.

Camelus animal.

Lib. 1. Moral. c. 17.
c. Leui. 11. 4.

Diues dividat unguulam & ruminet.

Apud S. Thom. in Catena super Marcum
Camelus rudens nauticus.
c. Luc. 16. 9.

2. 2. q. 18. a.
1. ad 4.
g Isa, 60, 6.

(vt S. Thomas interpretatur) de *superbis & auaris* diuitibus; non de *humilibus & misericordibus*, de quibus intelligitur (vt Sanctus Hieronymus interpretatur,) quod dixit Isaias: *g inundatio Camelorum, dromedarum Madian & Ephraemici, aurum & thus* aliaque preciosa dona *deferentes* in Ierusalem: vt offerant Deo, coniungentes auro eleemosynarum orationis ac deuotionis: quæ omnem inordinatum cordis affectum ad ipsas diuitias euellit; & conuertit in aptissimum diuini obsequij instrumentum.

CAPVT X.

DEI PROVIDENTIA IN DISTRIBUTEN-
dis propensionibus, ingenijs, ac dotibus ad varias scientias;
& qua ratione illæ sint cum virtutibus
coniungendæ.

ad Scientias
aptitudo.

IN admirandis distributionibus, quas diuina prouidentia fecit *propensionum & talentorum* hominum, valde eminent illa, quæ illos inclinant, aptosq; reddunt ad *scientias, & artes liberales*: ipsa enim experientia nos docet multis hominibus innasci magnam huiusmodi *propensionem* & applicationem ad studia huiusmodi scientiarum; magnumque *ingenium* naturale ad eas addiscendas: id ita disponente prouidentia diuina, quod vtrumque sit ad eas assequendas necessarium: parum siquidem efficeret sola *inclinatio*, si deesset *ingenium*; & hoc ipsum non multum efficeret, si deesset applicatio. Et in vtroq; est sæpè mira quædã varietas: nam quædam ingenia sunt natura sua acuta, subtilia, & ad res nouas inueniendas valde apta: quæ tamen in eadem iudicio non ita sunt resoluta & expedita: alia contra, in discurrendo sunt tardiora, sed rectè tamen iudicant: alia vtrumque habent, alia in vtroque deficiunt. Alia sunt in suis decretis valde inconstantia; & facile mutantur, eò quod rem non satis penetrent: alia sunt duriora, & in iudicijs proprijs magis obstinata, alia sunt docilia, rationique subiecta, vbi-cunque illa appareat: alia sunt natura sua inquieta, & ad disputandum Sophisticè valde prompta: eò quod in omnibus rebus inueniant difficultates, habentq; spiritum alijs contradicendi; alia sunt maturiora & quietiora, eò tendentia, vt res implicatas ita euoluant, vt perungere possint ad veritatem. Et quamuis omnia hæc ingenia diuinæ prouidentie subsint, quæ sunt naturalia, & naturali constitutioni coniunguntur: non intendit tamen DEVS, vt homines sine fræno sequantur defectus illos naturales;

Mira inge-
niorum va-
rietas.